

Kriminalteknisk strategi med handlingsplan

Utgivare | Rikspolisstyrelsen
Box 12256
102 26 Stockholm

ISBN: | 978-91-89475-73-1
Diariernr.: | POA-470-7282/08
Upplaga: | 1 000 ex juni 2007
| 1 000 ex september 2007
| 2000 ex januari 2009
Grafisk form | RPS Info, G. Söderberg
Tryck | NRS Tryckeri, Huskvarna

Innehåll

Kriminalteknisk strategi	5
1 Mål	6
2 Strategi – tillvägagångssätt	6
3 Ledning och styrning	7
3.1 Ansvarsområden	7
3.1 Likvärdig kriminalteknisk verksamhet i hela landet genom utvecklande av enhetliga metoder	7
4 Framgångsfaktorer	8
5 Resultatmått	9
Kriminalteknisk handlingsplan	10
1 Metod	10
1.1 Generellt	10
1.2 Verksamheten	10
1.2.1 Brottsplatskoordinator	10
1.2.2 Processtöd	10
1.2.3 Bevissäkring	11
1.2.4 Forensisk telefonsupport	11
1.2.5 Jämförelsematerial	11
1.2.6 Gemensam standard för utlåtanden	11
2 Kompetens	12
2.1 Kompetensnivåer	12
2.1.1 Kriminaltekniker	12
2.1.2 Lokala brottsplatsundersökare	12
2.1.3 Polisman	13
3 Bemanning	14
4 Kriminalteknisk utrustning	14
4.1 Samordnad upphandling	14
5 Forensisk underrättelseverksamhet	14

Kriminalteknisk strategi

Inledning

Kriminaltekniken är en väsentlig del av den brottsbekämpande verksamheten och omfattar all kriminalteknisk verksamhet som utförs till dess bevis presenteras i domstol. Den omfattar även det arbete som utförs inom specialistfunktioner som Statens kriminaltekniska laboratorium, Rättsmedicinalverket eller annan extern expertis.

Den kriminaltekniska strategin utgår från Polisens visioner och övergripande mål som de finns beskrivna i Polisens planeringsförutsättningar. Strategin beskriver hur en sammanhållen och nationellt inriktad kriminalteknisk verksamhet bidrar till att uppfylla Polisens övergripande mål.

Strategin ska vara införd i polismyndigheternas verksamhet senast den 31 december 2008.

1 Mål

- Ökad rättsäkerhet
- Ökad brottsupplärning och lagföring av misstänkta personer.
- En tydlig ledning och styrning av den kriminaltekniska verksamheten.
- En nationell standard för den kriminaltekniska verksamheten.
- Enhetliga rutiner för uppföljning och utvärdering av prestationer och effekter inom det kriminaltekniska området.

2 Strategi – tillvägagångssätt

- Kriminaltekniken ska ses som en naturlig del i varje medarbetares dagliga arbete.
- Likvärdig kriminalteknisk verksamhet i hela landet genom utvecklande av enhetliga och standardiserade metoder.
- En gemensam kvalitetsstandard ska införas senast 2010 baserad på förslagen från projektet KvaTro¹.

¹ Kvalitetssäkring av de tekniska rotlarna

3 Ledning och styrning

3.1 Ansvarsområden

Rikspolisstyrelsen ansvarar för den strategiska styrningen av den kriminaltekniska verksamheten.

Rikspolisstyrelsen ska i samverkan med Statens kriminaltekniska laboratorium och Rättsmedicinalverket:

- utveckla effektiva och rättssäkra arbetsmetoder och verksamhetsstöd på området i syfte att bidra till en ökad brottsupplösning med bibehållen hög rättssäkerhet.
- öka samtliga medarbetares kunskaper om kriminaltekniken och dess verksamhetsnytta.
- fastställa strategiska gränsdragningar för inriktning och samordning av kriminaltekniska undersökningsområden

Polismyndigheterna ansvarar för den operativa kriminaltekniska verksamheten.

3.1 *Likvärdig kriminalteknisk verksamhet i hela landet genom utvecklande av enhetliga metoder*

Den kriminaltekniska verksamheten ska utgå från de mål, prioriteringar och andra riktlinjer som gäller för brottsbekämpning i allmänhet.

Den kriminaltekniska verksamheten är en viktig del av Polisens nationella utredningskoncept (PNU) och metodstödet för Utredning av grova brott (PUG).

Av detta följer att Polisen ska bedriva en likvärdig kriminalteknisk verksamhet utifrån en nationell standard. Arbetet ska också i likhet med allt annat polisarbete utföras planlagt och underrättelselett i enlighet med Polisens underrättelsemodell (PUM).

4 Framgångsfaktorer

Polisens resultatrapporteringsmodell (PRR) ska ge en nationell enhetlig beskrivning av den kriminaltekniska verksamheten. Med utgångspunkt från övergripande mål i strategin ska framgångsfaktorerna konkretiseras och omvandlas till styrande resultatmått.

Resurs¹	Genomförande²	Prestation³	Effekt⁴
Kvalitetssäkring av verksamheten.	Arbetet utförs enligt gemensam metodhandbok.	Rättssäker bevisning.	Hållbara domslut.
Utöka kompetensnivåerna med lokala brottsplatsundersökare.	Riktade insatser mot speciella brottstyper.	Att fler brottsplatser undersöks och fler spår säkras.	Ökad uppkläring och lagföring.
Centralt framtagna nationellt enhetliga utbildningar.	Kompetenshöjningar.	Fler certifierade/motsvarande.	Fler personal med relevant kompetens.
Rutinmässiga åtgärder för att säkra jämförelsematerial.	Rutinmässigt ta DNA-munprov och enligt reglerna daktyloskopera misstänkta personer.	Fler spår från brottsplatser blir identifierade.	Ökad uppkläring och lagföring.
Centralt anskaffande av kriminalteknisk utrustning.	Enhetliga kvalitetssäkrade produkter ska användas.	Samordnad central upphandling avlastar myndigheterna	Ekonomiska vinster genom rationellare inköp och ökad rättssäkerhet.

¹ Beskriver hur arbetstiden används och bygger på Polisens tidsredovisning enligt PRR

² Beskriver hur arbetstiden omsätts i aktiviteter, dvs. vilka metoder, arbetssätt som används.

³ Beskriver vilka konkreta resultat arbetet ger.

⁴ Beskriver uppnådda effekter i förhållande till uppsatta mål.

5 Resultatmätt

Framgångsfaktor	Resultatmätt
Kvalitetssäkring.	Fler personer kan lagföras med hållbara domslut.
Fler kompetensnivåer.	Fler personer kan lagföras samt resurseffektiv hantering.
Lokala brottsplatsundersökare	Ökad lagföring av mängdbrott.
Forensisk underrättelseverksamhet/analys.	Utredningsframgångar i ärenden med okända gärningsmän.
Analys av genomförda kriminaltekniska undersökningar med syfte att skaffa information för att förebygga brott.	Antalet anmälda brott minskar.
Ökat antal fingeravtryck säkras genom att fler brottsplatsundersökningar utförs.	Ökad lagföring genom att antalet identifieringar av gärningsmän med hjälp av säkrade fingeravtryck ökar.
Ökat antal biologiska spår säkras genom att fler brottsplatsundersökningar utförs.	Ökad lagföring genom att antalet identifieringar av gärningsmän med hjälp av DNA-analys av säkrade spår ökar.

Kriminalteknisk handlingsplan

1 Metod

1.1 *Generellt*

Polisens kriminaltekniska verksamhet ska vara likvärdig i hela landet. Det ska finnas en grundläggande kriminalteknisk kompetens vid en teknisk rotel i varje polismyndighet. Lokala avvikelser ska endast förekomma om detta är motiverat av verksamhets- eller resursskäl.

Övergripande prioriteringar ska tydliggöras genom nationella riktlinjer samtidigt som det dagliga arbetet ska utföras i enlighet med rättegångsbalkens regler, forensisk vetenskap, beprövad kriminalteknisk erfarenhet och med hänsyn till arbetsmiljöfrågorna.

Handlingsplanen ska vara införd i polismyndigheternas verksamhet senast den 31 december 2010.

1.2 *Verksamheten*

Vid ett ärende är det utredaren och förundersökningsledaren som efter samråd med kriminalteknisk personal beslutar om vilka kriminaltekniska undersökningar som ska utföras och i vilken ordning samt med vilken metod undersökningen ska utföras för att ge bästa resultat.

1.2.1 **Brottsplatskoordinator**

Kriminaltekniker med bred erfarenhet av den kriminaltekniska verksamheten ska upprätthålla funktionen som brottsplatskoordinator. Koordinatorm ska användas som ett kompetensstöd och en samordningsfunktion för spaningsledning och brottsplatsundersökare i utredningar av grova våldsbrott och brott av seriekaraktär. Koordinatorm ska samverka med generalistfunktionen på Statens kriminaltekniska laboratorium för att gemensamt prioritera och informera om undersökningsbehov och bevisvärden. I samverkan med förundersökningsledare ska prioriteringsordningen av olika undersökningar beslutas.

1.2.2 **Processtöd**

Utvecklingen av ett nytt system som ska ersätta utredningsstödet för den kriminaltekniska verksamheten ska påskyndas. I det nya stödet ska metoder för att utvärdera den kriminaltekniska verksamheten tas fram och utvecklas till att förse den forensiska underrättelseverksamheten med information.

1.2.3 **Bevissäkring**

Många nödvändiga åtgärder måste vidtas på en

brottsplats men det är också viktigt att inte överarbeta bevissäkringen. Rikspolisstyrelsen ska ta fram modeller för bevissäkring, ordnade efter brottstyper och prioriteringsnivåer. Modellerna ska omfatta beskrivningar av vilka åtgärder som ska vidtas vid en viss brottstyp. De ska utgöra stöd för beslutsfunktioner för kriminaltekniska undersökningar.

I varje polismyndighet ska det klarläggas vem som ska ha ansvar och kompetens för vilka spår och annat bevismaterial som ska skickas till Statens kriminaltekniska laboratorium, Rättsmedicinalverket eller annan extern expertis .

1.2.4 Kriminalteknisk telefonsupport

Kriminalteknisk telefonsupport för lokala brottsplatsundersökare ska finnas tillgänglig i myndigheterna. Supporten kan också vara ett stöd för den som har att fatta taktiska kriminaltekniska beslut i utredningsprocessen.

Supporten kan bedrivas i samverkan med närliggande myndigheter eller regioner.

1.2.5 Jämförelsematerial

Rutiner ska införas på myndigheterna för att ta tillvara möjligheterna att säkra jämförande undersökningsmaterial i högre utsträckning. I förordningen (1992:824) om fingeravtryck m.m. (Fingeravtryckskungörelsen) finns bestämmelser om rätten att ta fingeravtryck under vissa förut-

sättningar. Den nya bestämmelsen i 28 kap 12 a § rättegångsbalken ger möjlighet att rutinmässigt ta DNA-prov från personer som är skäligen misstänkta för brott varpå fängelse kan följa. Dessa möjligheter ska utnyttjas fullt ut i syftet att snabbt länka samman misstänkta personer till fler eventuella brottsplatser.

Myndigheterna ska införa rutiner så att signalements- och fingeravtrycksupptagningen blir utförd och att den blir kvalitativt godkänd. Den som har uppgiften att utföra en fingeravtrycksupptagning ska ha en kvalitetssäkrad kompetens.

1.2.6 Gemensam standard för utlåtanden

En med Statens kriminaltekniska laboratorium gemensam standard för kriminaltekniska sakkunnigutlåtanden och en för Polisen gemensam standard för brottsplatsundersökningsprotokoll ska tillämpas. En gemensam bedömningsgrund ska användas och tolkas enhetligt för samtliga undersökningstyper.

2 Kompetens

Rikspolisstyrelsen ska i samverkan med Polihögskolan och Statens kriminaltekniska laboratorium skapa en nationell enhetlig kriminalteknisk utbildning för identifierade kompetensnivåer. Utbildningsnivån ska garantera rättssäkra förstahandåtgärder på brottsplatser. Den ska också garantera att en brottsplatsundersökning blir utförd med hög kvalitet i samband med brottsutredningar.

Specialiseringar inom olika kriminaltekniska discipliner ska styras av verksamhetens behov. Rikspolisstyrelsen fastställer inriktningen och samordningen av speciell kriminalteknisk kompetens.

Myndigheterna ska verka för att utbildningsmaterial och funktionella övningsplatser finns att tillgå för relevanta kompetensnivåer. De tekniska rotlarna ska bidra med kompetensförsörjning och praktiska övningsmöjligheter.

2.1 *Kompetensnivåer*

Inom varje polismyndighet ska det finnas tre kompetensnivåer för den kriminaltekniska verksamheten. Kompetensnivåerna polisman och lokala brottsplatsundersökare ska ha tillgång till kriminalteknisk handledning från nivån över den egna.

De tre nivåerna är:

2.1.1 **Kriminaltekniker**

Funktionen kriminaltekniker ska kvalitetssäkras så att enbart den som är godkänd i grundutbildningen i kriminalteknik får kallas kriminaltekniker. Ur kvalitets- och rättssäkerhetssynpunkt bör endast kriminaltekniker ingå i polismyndighetens beredskapsstyrka.

Kriminaltekniker med särskild kompetens som utfärdar forensiska sak-kunnigutlåtanden ska vara certifierade/motsvarande. Rikspolisstyrelsen ska i samverkan med Statens kriminaltekniska laboratorium ha ett övergripande ansvar för en enhetlig certifiering/ motsvarande standard som innebär att Statens kriminaltekniska laboratoriums utlåtandeskala ska tillämpas.

Kriminaltekniker ska i huvudsak arbeta med utredningar av grova brott. Kriminaltekniker ska även vara kompetensstöd för lokala brottsplatsundersökare och s.k. Cold Case-enheter som återupptagit ouppklarade utredningar.

Det ska finnas tillgång till kvalificerad kriminaltekniker under hela dygnet i hela landet.

2.1.2 **Lokala brottsplatsundersökare**

Den som tjänstgör som lokal brottsplatsundersökare ska inom ramen för den polisiära vidareutbildningen ha genomgått en särskild och kvalitetssäkrad utbildning med godkänt resultat. En enhetlig struktur för utbildning och nyttjande av

lokala brottsplatsundersökare ska utvecklas av Polisavdelningen i samråd med Human resource-avdelningen på Rikspolisstyrelsen och Polishögskolan.

Lokala brottsplatsundersökare ska i huvudsak och prioriterat arbeta med mängdbrottsrelaterade undersökningar. De ska kunna göra en analys av händelsen och beskriva gärningsmannens tillvägagångssätt för ett kriminalunderrättelseinriktat behov.

Varje polismyndighet ska säkerställa att lokala brottsplatsundersökare finns tillgängliga under brottsfrekventa tider. Ambitionen är att utföra brottsplatsundersökningar i så nära anslutning till händelsen som möjligt.

De lokala brottsplatsundersökarna ska ha ett nära samarbete med myndighetens tekniska rotel. Myndigheten ska inrätta en samordningsfunktion mellan de olika kriminaltekniska kompetenserna. Provtjänstgöring eller kompetensutveckling på tekniska rotlar bör erbjudas för lokala brottsplatsundersökare.

2.1.3 Polisman

I den polisiära grundutbildningen ska kompetens ges så att alla poliser kan utföra kriminaltekniska initiala åtgärder och enklare former av brottsplatsundersökningar.

Alla poliser ska ha kunskaper om och utrustning för att kunna säkra vanligt förekommande spårtyper som fingeravtryck, skospår, biologiska spår och verktygsspår.

Samtliga poliser ska också ha kunskaper för att kunna skydda känsliga spår i avvaktan på annan kompetens. De ska också kunna göra en preliminär bedömning av gärningsmannens tillvägagångssätt.

3 Bemanning

Alla tekniska rotlar ska ha likvärdiga förutsättningar för de arbetsuppgifter man har ansvar för. Bemanningen ska ligga på en nivå som innebär rimliga arbetsförhållanden för att kunna bemanna väsentliga funktioner och för att upprätthålla beredskap. För mindre myndigheter kan det vara lämpligt att samordna kompetensbehoven med angränsande myndigheter

4 Kriminalteknisk utrustning

Varje kompetensnivå ska ha tillgång till relevant kriminalteknisk utrustning. En samordnad central upphandling ska stödja och rationalisera inköp av kriminalteknisk utrustning. Den ska också verka för enhetligt- och kvalitetssäkrat kriminaltekniskt förbrukningsmateriel.

4.1 Samordnad upphandling

Rikspolisstyrelsen ska samordna upphandling och inköp av kriminaltekniska förbrukningsmateriel och annan utrustning som t.ex. investeringsutrustning. Kvalitetsarbetet ska utvecklas i samverkan med polismyndigheterna och Statens kriminaltekniska laboratorium. Direktiv ska lämnas för användande av kvalitetssäkrad nödvändig utrustning. Myndigheternas kvalitetssamordnare bör anlitas som en referensgrupp för en nationell standardisering av kriminalteknisk utrustning.

5 Kriminalteknisk underrättelseverksamhet

Kriminalteknisk spaningsinformation ökar möjligheterna att klara upp brott. Samverkan mellan kriminalteknisk kompetens och underrättelseledd verksamhet ska utvecklas. Polisens kriminalunderrättelseverksamhet ska ges tillgång till en samlad information om brottsplatsundersökningarnas resultat. Sammanställningar av resultat och analyser av kriminaltekniskt arbete ska samordnas och tillföras underrättelseverksamheten på ett effektivt sätt. Systemstöden ska samordnas för analys och beredning av ärenden utan känd gärningsman.

Rikspolisstyrelsen

Box 12256
102 26 Stockholm